

Tongstrelende nattigheid

Harry, een boomlange veertiger uit Midden-Limburg, gaat over de tong. De voormalige tuinman runt een éénmansbedrijf net over de grens. Hij bouwt en repareert allerlei variaties trekzakken. Deed dat eerst in Nederland, maar de bureaucratie liet hem emigreren naar de zalige zuiderburen.

In zijn werkplaats wisselt Harry van bil naar links of rechts. Aan de ene kant de PC waarmee hij zelf met cad-cam een toetsenlayout heeft getekend, die ze nu in China namaken. Aan de andere kant een meetopstelling om de tonen van de tongplaten op de Herz nauwkeurig in te regelen. In het midden voor zich de werkbank waar hij de mechanische oud- en nieuwbouw controleert en modificeert. Achter hem een bataljon van zware machines die elk een deel van het mechanische herstelproces verzorgen. De handwerkman heeft zichzelf met *trial & error* aangeleerd de elektronica naar zijn hand te zetten. Hij koopt onderdelen en instrumenten via Ebay en verkoopt de producten weer via zijn eigen website. Per fax komen de opdrachten en met telebankieren gaan de aanbetalingen. Met een tekentableau creëert hij de constructietekeningen die vervolgens via e-mail naar het verre oosten gaan. De koerier brengt pakjes retour, met componenten die vervolgens op zijn werkbank nauwgezet worden beproefd. Als alles naar specificatie is, gaat het als onderdelenpakket naar de Mediteranéë waar de assemblage plaatsvindt. Gemonteerd komen de bandoneons, concertina's en hybrids terug, waarna het stemmen begint. Per apparaat worden stuk voor stuk de honderden tongen digitaal gemeten, bijgevoerd en gestemd. Toon voor toon, akkoord op akkoord wordt de zweving teruggebracht tot oorstrelende zuiverheid. Een precies werkje, maar juist omdat hij van strakke tonen houdt, is de LimboBelg wereldberoemd in de *free reed scene*. Van Tokio tot Toronto bezingen ze de handgevoerde zinken tongen op de koorblokken.

Harry's handorgels worden geproduceerd

in kleine series, tot twintig stuks. Met de computer worden de gewenste harmonische klanken berekend. Met moderne machines, aangepaste software, speciaal ontworpen instrumenten, nieuwe technieken en professionele productiemethoden krijgen de trekzakzussjes het karakter van een serieproduct tegen een concurrerende prijs. Want Harry weet alles over trillende tongen maar ook van de wijde wereld. Via zijn internetaansluiting houdt hij prijzen, technische ontwikkelingen en concurrenten wereldwijd in de gaten. Hij ziet al jaren de uittocht van handwerkproducten naar het oosten en nog verder. Niet dat het er beter van werd: de productie van de traditionele DIX tongplaten kwam in handen van de *Klingenthaler Harmonika Werke* en met dit Oost-Duitse kwaliteitsstempel was de zwevende toon gezet. Raar eigenlijk, want de accor-

deon is pas in het begin van de negentiende eeuw ontwikkeld en dus niet zo'n primitief stukje techniek. Al vrij snel na de 'uitvinding' begonnen Vogtlandse instrumentbouwers vakwerk trekzakken te bouwen. Dat gebeurde vaak in kleine bedrijfjes of zelfs als thuiswerker, waarbij vrouw en kinderen ook werden ingeschakeld. Later ontwikkelden zich wat grotere bedrijven, waarbij vooral in de DDR-tijd de Weltmeister-(Harmona-) fabriek met enige duizenden vaklieden tot de verbeelding sprak. Na het vallen van de muur bleef daar niets van over. De productie verplaatste zich verder naar het oosten. En juist daar voelt Harry nattigheid. Want wie garandeert dat er straks geen kloontjes op de markt komen? Vandaar dat hij met hulp van telecom ontwerp, productie, assemblage en inregelen gescheiden houdt.

Niet alleen dit Belgische bedrijfje zet de toon. Na de jaren van innovatie, emancipatie, stimulatie, integratie en implementatie is voor ICT nu de uitvoeringsperiode aangebroken. Alle geestes-

kinderen uit de vorige eeuw, vaak gekocht door marketing gevoelige managers en daarna tegen heug en meug in de organisatie gewrongen, komen nu uit de berghokken te voorschijn. Niet dat de uitvoerders er blij mee zijn, maar gewoon omdat het niet anders kan. Je moet roeien met de riemen die je hebt en dus worden de gebruikers omgeschoold tot techneuten die aan de hand van een checklist de applicatie in werking krijgen en draaiend houden. Met de manco's van uitvallende servers, haperende verbindingen, platliggende netwerken en knipperende beelden leren de gebruikers leven. Zoals we een vastgelopen computer uit- en aanzetten om te herstarten, zo zie je nu dat mensen hebben leren leven met de onvolkomenheden. Stremmingen van reizigers door computer-ontregeld treinverkeer zijn nauwelijks nog nieuwswaardig. Files door slecht sluitende bruggen of knipperende wegsignalering vallen niet op tussen de andere wachtrijen. We wennen eraan, zoals altijd. Van de Grieken tot de Pruisen, klonk *Suum Cuique*, ieder het zijne. Daarna kwam de roes van simpel, stabiel, schaalbaar en standaard als mondiale mantra's van de eeuwwisseling. Nu mogen de mensen op de werkvloer weer zelfstandig denken, om te zorgen dat de technologie blijft werken. Zo zet de tong weer de toon. ■

Jacob van Kokswijk is parttime ICT-consultant bij Capgemini, veelgevraagd spreker bij congressen, lid van de stuurgroep Next Generation Networks initiative van de EU. (tm@kokswijk.nl, www.kokswijk.nl)

Tot techneuten omgeschoolde gebruikers krijgen via een checklist de applicatie in werking.